

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 38 din 17 ianuarie 2012
Emitent CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A TREIA

HOTĂRÂREA
din 19 iulie 2011,
definitivă la 19 octombrie 2011,

în Cauza Jarnea împotriva României

Strasbourg
(Cererea nr. 41.838/05)

Hotărârea a devenit definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În Cauza Jarnea împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din: Josep Casadevall, președinte, Corneliu Bîrsan, Egbert Myjer, Ján Šikuta, Ineta Ziemeles, Nona Tsotsoria, Kristina Pardalos, judecători, și Santiago Quesada, grefier de secție, după ce a deliberat în camera de consiliu la 21 iunie 2011, pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află Cererea nr. 41.838/05 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, care deține și cetățenie americană, Ioan Jarnea (*reclamantul*), a sesizat Curtea la 14 octombrie 2005, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamantul este reprezentat de F. Oprea, avocat în București. Guvernul român (*Guvernul*) a fost reprezentat de agentul guvernamental Răzvan-Horațiu Radu din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantul invocă în mod special obstacolele în calea exercitării dreptului său de acces la dosarul personal întocmit de fostele servicii secrete ale regimului totalitar.

4. La 7 ianuarie 2010, președintele Secției a treia a hotărât să comunice Guvernului cererea.

5. În temeiul art. 29 § 1 din Convenție, admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

6. Reclamantul s-a născut în 1940 și domiciliază în București.

7. Începând din 1961, pe când era student, acesta a fost pus sub supraveghere secretă de către serviciile secrete ale regimului totalitar instaurat în România, cunoscute sub denumirea de Securitate.

A. Cererea depusă la Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității

8. La 13 februarie 2001, reclamantul s-a adresat Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (denumit în continuare *CNSAS*), organism creat prin Legea nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea poliției politice comuniste și a solicitat acces la propriul dosar întocmit de Securitate.

9. La 19 aprilie 2001, Serviciul Român de Informații (denumit în continuare *SRI*) a predat *CNSAS* un dosar personal al reclamantului.

10. La 29 mai 2001, *CNSAS* l-a informat pe reclamant că a fost identificat un dosar cu numele său și că îl putea consulta.

11. Reclamantul a consultat dosarul la 27 iunie, 13 iulie, 14 august și, respectiv, 16 noiembrie 2001.

12. Dosarul care i-a fost prezentat pentru consultare avea 4 foi, dintre care două erau numerotate 355 și 356.

13. Unul dintre documentele predate, o notă de două pagini intitulată „nota nr. 5” și având numărul de pagină 355, conținea o descriere a activităților reclamantului din data de 6 octombrie 1965. Nota începea cu o descriere detaliată a chipului și corpului reclamantului. Nota era însoțită de o fotografie și continua cu descrierea minuțioasă a activităților reclamantului de la ora 9,30 până la ora 15,50. Locurile exacte ale traseului reclamantului erau indicate, precum și timpul petrecut în fiecare loc. Printre altele, nota semnală trecerea sa pe la școala politehnică, unde era student, pe la o librărie, timp de 10 minute, pe la casieria unui cinematograful unde a cumpărat un bilet pentru filmul „A trecut o femeie”, pe care l-a vizionat până la sfârșit, după care a luat autobuzul pentru a se întoarce acasă.

14. Unul dintre celelalte documente înmânate era o decizie administrativă datată 27 octombrie 1966, care includea o secțiune denumită „tabel anexă”. Decizia dispunea păstrarea în arhive a dosarului referitor la reclamant, menționând pe scurt „materialul compromițător”, respectiv că, „în cursul anului 1965, [reclamantul] a vizitat legația engleză”.

15. Mențiunea scrisă de mână, „fișă + căut./[sau cart.]”, apărea în partea de sus stânga a paginii cu nr. 355. Potrivit reclamantului, al doilea cuvânt din mențiunea respectivă, „cart.”, ar fi abrevierea cuvântului „cartotecă”.

16. Considerând că dosarul său nu era complet, având în vedere numerotarea paginilor și absența unor mențiuni esențiale, precum perchezițiile domiciliare la care fusese supus, reclamantul a depus mai multe cereri la *CNSAS* în care se plângea de aceste aspecte și contesta conținutul dosarului său. Totodată, reclamantul a solicitat ca *CNSAS* să ateste, printr-un document oficial, faptul că dosarul său nu era complet și că informațiile incluse acolo erau „denaturate”.

17. La 7 ianuarie 2002, *CNSAS* i-a răspuns că nu era în măsură să se pronunțe asupra alegațiilor conform cărora cel puțin 354 de pagini lipseau din dosarul său, pe motiv că *SRI* îi predase un dosar care nu avea decât cele 4 pagini pe care le-a putut consulta.

18. Reclamantul a reiterat contestațiile. La 18 iunie și 1 octombrie 2002, *CNSAS* i-a răspuns că dosarul îi fusese predat de *SRI* și că, referitor la alegațiile privind caracterul

incomplet și denaturat al informațiilor din dosar, considera că era vorba despre „convingeri personale” ale reclamantului, care „nu erau relevante”.

19. Drept răspuns la contestațiile formulate de reclamant cu privire la mențiunile inexacte din dosarul său, CNSAS i-a răspuns, la 18 decembrie 2003, că nu îi putea indica numele persoanelor implicate în activitatea de supraveghere, în măsura în care identitatea acestora nu fusese stabilită cu certitudine. CNSAS l-a informat pe reclamant că în arhive nu s-a mai găsit niciun alt document cu informații suplimentare în privința lui. De asemenea, CNSAS l-a informat că Serviciul de Informații Externe și Serviciul de Arhive și Documentare Militară îi comunicaseră că nu aveau dosare care să îl privească.

20. Conform corespondenței din 25 martie 2004, ca răspuns la întrebarea reclamantului referitoare la modalitatea de numerotare a paginilor și conținutul real al dosarului său, CNSAS i-a răspuns că dosarul său a fost predat de SRI și conținea doar cele 4 foi după care putuse face copii în urma consultării.

21. Reclamantul a solicitat o audiență în fața Colegiului CNSAS. Potrivit afirmațiilor sale, audiența a avut loc la 11 noiembrie 2004 și a fost înregistrată, însă nu a obținut niciodată înregistrarea respectivă.

B. Acțiunea în contencios administrativ

22. La 15 aprilie 2004, reclamantul a introdus în fața Curții de Apel București o acțiune împotriva CNSAS și SRI pentru constatarea lipsei unor foi din dosarul său și a faptului că dosarul reprezenta un „fals”. Totodată, reclamantul a solicitat ca CNSAS să îi dea un răspuns referitor la ilegalitățile comise în legătură cu dosarul său.

23. În fața curții de apel, SRI a invocat lipsa calității sale procesuale pasive, invocând faptul că trimisese la CNSAS toate documentele referitoare la reclamant. În susținerea acestei excepții, s-a bazat pe corespondența din 25 martie 2004 cu CNSAS.

24. Prin încheierea din data de 10 mai 2004, curtea de apel a admis excepția invocată de SRI și i-a retras calitatea de pârât în proces.

25. Prin Hotărârea din 31 mai 2004, curtea de apel a respins acțiunea reclamantului. Bazându-se pe corespondența dintre reclamant și CNSAS, instanța a constatat că acesta din urmă îi pusese la dispoziție toate informațiile referitoare la el aflate în posesia consiliului. Cu privire la susținerile reclamantului referitoare la caracterul incomplet și denaturat al informațiilor incluse, instanța a considerat, în baza corespondenței menționate, că CNSAS nu putea fi considerat responsabil în acest sens.

26. Contestând în special excluderea SRI din procedură, precum și motivele reținute de curtea de apel pentru a-i respinge acțiunea, reclamantul a formulat recurs împotriva hotărârii. Acesta imputa curții de apel refuzul acesteia, prin interpretarea dată dispozițiilor Legii nr. 187/1999, de a sancționa abuzurile regimului anterior.

27. Prin Hotărârea definitivă din 15 aprilie 2005, Înalta Curte de Casație și Justiție a respins recursul. Înalta Curte a hotărât că excluderea SRI din proces era justificată de art. 20 din Legea nr. 187/1999. În baza aceleiași corespondențe dintre reclamant și CNSAS, Înalta Curte a considerat că CNSAS își îndeplinise obligațiile care decurgeau din legea menționată și că motivele reținute de curtea de apel erau întemeiate. În cele din urmă, Înalta Curte a considerat că reclamantul ar fi putut contesta răspunsurile la corespondența sa în fața Colegiului CNSAS, în temeiul dispozițiilor art. 14 din legea citată.

C. Informațiile obținute de reclamant în urma comunicării prezentei cauze Guvernului

28. Conform scrisorii din 1 aprilie 2010, adresată reclamantului de CNSAS, listele numelor reale ale cadrelor și pseudonimele acestora nu au fost comunicate CNSAS.

29. La 21 aprilie 2010, CNSAS l-a informat pe reclamant că în urma verificărilor în arhive și a primirii unor arhive noi se identificase un microfilm, creat de fosta Securitate, în care numele său apărea pe 67 de pagini. Reclamantul a fost invitat să îl consulte.

30. Din scrisoarea din 22 iunie 2010 adresată de CNSAS agentului guvernamental la Curte reiese că reclamantul a consultat dosarul respectiv la 3 mai 2010. În aceeași scrisoare, CNSAS preciza că, deși Serviciul de Informații Externe (SIE) menționase că nu a identificat documente referitoare la reclamant, la sfârșitul anului 2006 trimisese totuși la CNSAS un dosar referitor la acesta.

CNSAS a mai precizat în scrisoare că nu era complet exclus să se găsească alte documente întocmite de fostele organe de securitate, inclusiv referitoare la reclamant. Dificultatea identificării dosarelor provenea, potrivit CNSAS, de la numărul foarte mare de dosare primite mai ales în perioada 2005-2006, respectiv 1.601.010 dosare, precum și de la lipsa unor liste de inventar al dosarelor. CNSAS a mai precizat că legea nu impunea niciun termen pentru identificarea dosarelor, dar că, în pofida unor inconsecvențe între răspunsurile primite în timp din partea altor instituții precum SRI și SIE, făcea eforturi să își îndeplinească obligațiile legale.

31. Potrivit reclamantului, conținutul microfilmului era deteriorat în proporție de 85%, astfel încât lecturarea acestuia era aproape imposibilă.

32. La 23 august 2010, reclamantul a obținut de la CNSAS copia celor 172 de pagini din propriul dosar.

D. Date despre reclamant din dosarul tatălui său întocmit de Securitate

33. Dosarul tatălui reclamantului pus la dispoziție de CNSAS include, printre altele, copia unei scrisori olografe a reclamantului, datată 29 noiembrie 1961 și adresată tatălui său. În scrisoare, reclamantul, care la vremea respectivă își satisfăcea stagiul militar obligatoriu, descria în mod critic condițiile din cazarma în care se afla. „Note de sinteză” ale dosarului fac o amplă referire la scrisoarea reclamantului și concluzionează că reclamantul era nemulțumit de stagiul său militar, că exagera și denatura descrierea condițiilor de viață din cazarmă, făcând remarci negative la adresa cadrelor militare, denumite „inamici din interiorul cazarmii”. Potrivit notelor, atitudinea reclamantului demonstra o educație familială dușmănoasă față de regim.

34. Respectivele note indicau, de asemenea, conținutul scrisorilor adresate reclamantului de tatăl său și corespondența lui cu alte persoane.

II. Dreptul și practica interne relevante

35. Dispozițiile legislative relevante în materie de acces la propriul dosar întocmit de fostele servicii de securitate ale regimului totalitar, precum și dispozițiile referitoare la datele cu caracter personal sunt prezentate în hotărârile *Haralambie împotriva României* (nr. 21.737/03, pct. 31-40, 27 octombrie 2009), *Rotaru împotriva României* [(MC), nr. 28.341/95, pct. 31-32, CEDO 2000-V] și *Petrina împotriva României* (nr. 78.060/01, pct. 17-18, 14 octombrie 2008), precum și în Decizia *Rad împotriva României* [(dec.), nr. 9.742/04, pct. 24-29, 9 iunie 2009].

36. Conform art. 20 din Legea nr. 187/1999, CNSAS a fost însărcinat să primească în gestiune toate documentele privitoare la exercitarea drepturilor prevăzute de această lege, cu excepția celor care privesc siguranța națională. În conformitate cu alin. (2) al respectivului articol, membrii CNSAS au acces neîngrădit la arhivele vizate de lege pe întreaga perioadă în care au fost păstrate de SRI sau de alte instituții. Potrivit art. 20 alin. (3), SRI, Ministerul de Interne, Ministerul Justiției și Ministerul Apărării Naționale, Arhivele Naționale și orice alte instituții care dețin asemenea documente sunt obligate să asigure acest drept de acces și să le predea la cererea Colegiului CNSAS.

37. Practica instanțelor interne în materie de acces la dosarele întocmite de Securitate, precum și un rezumat al secțiunilor relevante din rapoartele anuale ale CNSAS sunt descrise în Hotărârea *Haralambie*, citată anterior, pct. 41-48. Primul raport referitor la activitatea CNSAS pentru perioada 13 martie 2000-31 mai 2002, publicat în 2002, în temeiul art. 7 din Legea nr. 187/1999, arăta că SRI predase CNSAS 3.573 de dosare personale în perioada

relevantă. SIE i-a predat 65 de dosare, iar instanțele militare, 14. La 31 mai 2002, arhivele CNSAS includeau, în total, 3.652 de dosare individuale.

După cum reiese din raportul de activitate anual al CNSAS, SRI a predat CNSAS, pe parcursul anului 2006, 249 803 de dosare individuale. Conform raportului anual al CNSAS publicat în 2008, SRI a predat CNSAS, în 2007, 15.500 de dosare individuale. În același an, Ministerul Justiției a predat, de asemenea, 104.907 de dosare personale, clasate anterior în arhivele instanțelor militare din București, Timișoara, Iași și Cluj.

ÎN DREPT

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 8 din Convenție

38. Reclamantul denunță o încălcare a dreptului său la viață privată, din cauza împiedicării exercitării dreptului său de acces la dosarul întocmit de fosta Securitate și deținut de serviciile secrete, drept recunoscut prin Legea nr. 187/1999. Acesta s-a plâns de caracterul incomplet al dosarului, de numai 4 pagini, și de lipsa de credibilitate a anumitor informații comunicate de CNSAS. După ce a trăit o viață marcată de temeri și furie pentru că era urmărit de serviciile secrete ale fostului regim totalitar, acesta reclamă dreptul de acces la toate informațiile colectate de servicii în privința sa. În plus, reclamantul reproșează instanțelor faptul că nu a fost luat în considerare rolul SRI și al altor servicii de informații în gestionarea și predarea arhivelor fostei Securități CNSAS și refuzul de a examina răspunderea SRI, considerând că acesta nu putea fi pârât în proces. În fine, reclamantul denunță durata nerezonabilă a demersurilor sale pe lângă CNSAS, care au condus la identificarea unui microfilm cu informații personale care i-a fost prezentat abia în 2010, ulterior comunicării cererii.

El invocă art. 8 din Convenție, care prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

39. Guvernul contestă aceste argumente.

A. Cu privire la admisibilitate

40. Curtea constată că cererea nu este în mod vădit nefondată în sensul art. 35 § 3 din Convenție. Pe de altă parte, Curtea subliniază că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Cererea trebuie declarată așadar admisibilă.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

41. Reclamantul susține că Legea nr. 187/1999 nu a fost respectată nici de CNSAS, nici de serviciile de informații care dețineau arhivele fostei Securități, în ceea ce privește dreptul său de acces la propriul dosar, și denunță atitudinea lor evazivă față de cererile sale timp de peste 9 ani. Acesta consideră că, în cazul unei imposibilități obiective de prezentare a anumitor documente incluse în dosarul respectiv, ar fi trebuit să fie informat despre motivele imposibilității respective.

42. Potrivit reclamantului, mențiunea de pe pagina 355 (*supra*, pct. 15), precum și direcția responsabilă de dosarul său, respectiv direcția de investigații, indică faptul că a fost supus unei activități sistematice de informare cu privire la persoana sa, incluzând supravegherea continuă a corespondenței sale și a convorbirilor sale telefonice. Drept urmare, consideră că era imposibil ca dosarul său să conțină doar cele două foi numerotate 355 și 356.

43. Reclamantul denunță totodată lipsa unei liste de inventar al documentelor din dosarul personal, în condițiile în care, în opinia sa, păstrarea dosarelor Securității era strict reglementată înainte de 1989 și excludea o astfel de omisiune. În opinia reclamantului, absența s-ar datora intenției de a ascunde trecutul ori chiar distrugerii fișelor de informații care puteau dezvălui identitatea agenților Securității care și-au păstrat funcțiile în cadrul serviciilor secrete posttotalitare. Acesta denunță totodată refuzul CNSAS și al serviciilor secrete de a recunoaște dispariția sau distrugerea documentelor din dosarul său, precum și refuzul CNSAS de a explica inconsecvența informațiilor oferite în raport cu numerotarea paginilor.

44. Guvernul observă că, spre deosebire de situația reținută de Curte în Hotărârea *Haralambie*, citată anterior, reclamantul a putut consulta propriul dosar încă din 2001. În această privință, Guvernul consideră că prezenta cauză se apropie mai mult de Cauza Rad, citată anterior.

45. Referitor la eventualele falsuri și caracterul pretins incomplet al dosarului, Guvernul arată că instanțele naționale au considerat că acestea nu puteau fi imputate CNSAS. În plus, acesta face trimitere la Hotărârea *Haralambie* (citată anterior, pct. 97), în care Curtea nu s-a considerat în măsură să adopte o poziție cu privire la eventuala existență a altor documente referitoare la reclamant.

46. Pe de altă parte, Guvernul susține că Legea nr. 187/1999 reglementează suficient de precis accesul la dosarele personale întocmite de fosta Securitate.

47. Guvernul precizează, de asemenea, că CNSAS s-a confruntat cu un obstacol obiectiv în cadrul rolului său de a acorda persoanelor interesate acces la dosarele fostei Securități, respectiv imposibilitatea de a garanta că toate documentele existente în dosare înainte de 1989 fuseseră păstrate de serviciile secrete.

48. În observațiile sale suplimentare din 2 iulie 2010, Guvernul face trimitere la scrisoarea CNSAS din 22 iunie 2010, care precizează că dificultatea identificării dosarelor provenea din numărul foarte mare de dosare primite mai ales în perioada 2005-2006, respectiv peste 1.600.000 de dosare, precum și din lipsa unor liste de inventar al dosarelor. Ținând seama de acești factori obiectivi, accesul reclamantului la documentele din propriul dosar a fost asigurat în cel mai scurt termen posibil.

49. În observațiile sale suplimentare din 3 septembrie 2010, Guvernul precizează că reclamantul a primit la 23 august 2010 copia celor 172 de pagini din propriul dosar, ceea ce demonstrează că CNSAS a făcut eforturi pentru a găsi dosarul integral.

2. Motivarea Curții,

50. Curtea a hotărât deja că interesul reclamantului de a avea acces la conținutul propriului dosar ține de „viața privată” în sensul art. 8 § 1 din Convenție, cu atât mai mult cu cât legislația internă prevedea expres un astfel de acces (a se vedea *Haralambie*, citată anterior, pct. 79, *Rotaru*, citată anterior, pct. 44, și *Rad*, citată anterior, pct. 34). Conform articolului menționat, Curtea a consacrat deja dreptul persoanelor interesate de acces la „toate informațiile relevante și corespunzătoare” care le privesc, printr-o procedură efectivă și accesibilă [a se vedea *Roche împotriva Regatului Unit (MC)*, nr. 32.555/96, pct. 162, CEDO 2005-X, și *Haralambie*, citată anterior, pct. 85, 86 și referințele menționate acolo].

51. În Hotărârea *Haralambie împotriva României*, Curtea a ajuns la concluzia că statul nu a îndeplinit, în circumstanțele cauzei, obligația pozitivă care îi revenea de a asigura reclamantului o procedură efectivă și accesibilă pentru a-i permite accesul la propriul dosar într-un termen rezonabil. Caracterul incomplet al informațiilor oferite nu a fost tratat separat dată fiind constatarea la care Curtea a ajuns deja cu privire la ineficiența procedurii de acces la dosarul personal.

52. Curtea observă că, spre deosebire de Cauza *Haralambie*, citată anterior, în prezenta speță reclamantul a avut acces la o parte din dosarul personal încă din 2001. Având

doar 4 foi, din care două erau numerotate 355 și 356, această numerotare, precum și cronologia și conținutul documentelor (*supra*, pct. 12-14) erau de natură să indice că dosarul era mai voluminos decât cele 4 foi prezentate reclamantului. Faptul că reclamantul a primit, la 23 august 2010, o copie a 172 de pagini suplimentare din dosarul său a confirmat caracterul incomplet al dosarului care i-a fost prezentat în 2001.

53. Curtea amintește constatarea făcută în Hotărârea *Haralambie* (citată anterior, pct. 88-89), respectiv că legislația internă, și anume art. 1 din Legea nr. 187/1999, apoi art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, care a înlocuit-o, consacră dreptul fiecărui cetățean român de a avea acces la propriul dosar întocmit de Securitate și la alte documente și informații care privesc propria persoană. În plus, art. 20 din Legea nr. 187/1999, precum și art. 31 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2008 prevăd că SRI și alte instituții care dețin arhivele în cauză sunt obligate să garanteze dreptul de acces la respectivele dosare și să le predea la cererea CNSAS. Prin aceste dispoziții, legislația internă a instituit în mod formal o procedură administrativă de acces la dosare (a se vedea, de asemenea, Decizia *Rad*, citată anterior, pct. 35 și 42). Această procedură implica intervenția mai multor instituții, începând cu SRI și alte instituții care dețin arhivele în cauză, și a CNSAS, care ar trebui să asigure accesul efectiv al persoanelor în cauză la propriile dosare. Rămâne să se stabilească dacă în cazul reclamantului această procedură a fost efectivă.

54. În speță, începând cu 25 mai 2001, CNSAS l-a informat pe reclamant că a făcut obiectul unor măsuri de supraveghere ale Securității și că s-a identificat un dosar pe numele său, pe care îl putea consulta, ceea ce reclamantul a și făcut în scurt timp. Considerând că dosarul era incomplet, acesta a sesizat CNSAS, apoi instanțele, fără un rezultat satisfăcător pentru el.

55. De asemenea, Curtea observă că abia la 21 aprilie 2010, adică după mai mult de 9 ani de la prima sa cerere din data de 13 februarie 2001 și după ce cererea a fost comunicată Guvernului, CNSAS l-a informat pe reclamant că, în urma verificărilor în arhive și a primirii unor arhive noi, se identificase un microfilm, creat de fosta Securitate, în care numele său apărea pe 67 de pagini. De asemenea, abia la 23 august 2010 a primit copia celor 172 de pagini din dosarul său. În plus, Curtea constată că abia după ce cererea i-a fost comunicată Guvernului reclamantul a obținut un răspuns la obiecția sa privind caracterul incomplet al dosarului la care a avut acces în 2001 (*Haralambie*, citată anterior, pct. 91). Or, reiese din documentele de la dosar că un microfilm conținând numele reclamantului a fost predat CNSAS încă de la finele anului 2006 (a se vedea *supra*, pct. 30).

56. În măsura în care cauza întârzierii s-ar datora nerespectării de către serviciile secrete a obligațiilor de a transfera arhivele în cauză CNSAS, Curtea observă, ca și în Cauza *Haralambie* (citată anterior, pct. 92), că, dacă inițial legea nu prevedea un termen pentru realizarea transferului, în urma unei modificări legislative survenite în 2006 s-a stabilit un termen de 60 de zile pentru transferul arhivelor.

Astfel, Curtea constată că durata procedurii administrative în cauză a depășit cu mult termenul impus de legea din 2006. Or, dacă organul legislativ a stabilit un termen de 30 de zile pentru ca CNSAS să răspundă persoanelor în cauză și, în urma modificării legii în 2006, un termen de 60 de zile pentru ca SRI și alte instituții în cauză să predea respectivele arhive, este foarte evident că, în opinia sa, o astfel de procedură trebuia desfășurată cu o celeritate deosebită (*Haralambie*, citată anterior, pct. 93, și, *mutatis mutandis*, *Gunes împotriva Franței*, nr. 32.157/06, pct. 26, 20 noiembrie 2008).

57. Referitor la argumentul Guvernului conform căruia, cel puțin într-o anumită perioadă, microfilmul prezentat reclamantului în 2010 era de negăsit, Curtea observă că CNSAS era în posesia lui încă de la finele anului 2006 (*Haralambie*, citată anterior, pct. 94).

58. În plus, deși Curtea poate accepta faptul că numărul mare de dosare transferate - peste 1.600.000 de dosare în 2005-2006, potrivit scrisorii CNSAS din 22 iunie 2010 - sau deficiențele sistemului de arhivare, precum și absența listelor de inventar al dosarelor respective ar putea justifica un interval de timp în procesarea cererilor de acces la documente, acestea nu pot justifica totuși o întârziere de 9 ani din partea instituțiilor în cauză pentru soluționarea cererii reclamantului referitoare la caracterul incomplet al dosarului său prezentat în 2001 (*Haralambie*, citată anterior, pct. 95).

De altfel, Curtea constată că instanțele naționale au refuzat nu numai să angajeze, ci chiar să examineze eventuala răspundere a SRI în legătură cu lipsa de diligență invocată la predarea dosarelor, deși reclamantul avea un temei legitim să considere că SRI, care deținea arhivele respective înainte de a le preda autorității responsabile, CNSAS, era în măsură să ofere explicații privind documentele lipsă. În plus, conform jurisprudenței constante a instanțelor naționale, acțiunile împotriva SRI au fost respinse din cauza lipsei calității procesuale pasive a SRI (*Haralambie*, citată anterior, pct. 41-43), astfel încât orice demersuri ulterioare pe lângă această instituție erau zădărnice.

59. În fine, Curtea observă că, în decursul acestei perioade, reclamantul a primit răspunsuri evazive și incoerente (a se vedea *supra*, pct. 17-18, 20 și 29-30). Acestea nu ofereau niciuna dintre explicațiile prezentate de Guvern în fața Curții, în special în raport cu scrisoarea CNSAS din data de 22 iunie 2010. Această scrisoare a fost adresată agentului guvernamental la Curte, nu direct reclamantului.

60. Ținând seama de cele de mai sus, Curtea consideră că statul nu și-a îndeplinit obligația pozitivă pe care o avea, aceea de a oferi reclamantului o procedură efectivă și accesibilă care să îi permită accesul într-un termen rezonabil la toate informațiile relevante referitoare la persoana sa, care fuseseră strânse de fosta Securitate și care se aflau încă în posesia autorităților publice (a se vedea *Haralambie*, citată anterior, pct. 96, și, *mutatis mutandis*, *Roche*, citată anterior, pct. 166-167, și, *mutatis mutandis*, *Kenedi împotriva Ungariei*, nr. 31.475/05, pct. 48, 26 mai 2009).

Prin urmare, a fost încălcat art. 8 din Convenție.

II. Cu privire la celelalte capete de cerere

61. În cererea inițială, reclamantul invoca de asemenea art. 10 din Convenție, denunțând caracterul incomplet și fals al informațiilor din propriul dosar. Invocând art. 17 din Convenție, acesta s-a plâns de faptul că instanțele au admis excepția ridicată de SRI cu privire la lipsa calității procesuale pasive.

Citând art. 6 din Convenție, reclamantul s-a plâns totodată de faptul că instanțele nu au interogat CNSAS și SRI și de faptul că nu au ținut seama de înregistrarea audienței la Colegiul CNSAS.

62. Ținând seama de constatarea Curții de la pct. 60, *supra*, cu privire la ineficiența procedurii de acces la propriul dosar, aceasta consideră că nu este necesară examinarea separată a celorlalte capete de cerere ale reclamantului (*mutatis mutandis*, *Haralambie*, pct. 97).

III. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

63. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

64. Reclamantul solicită 400.000 de euro (*EUR*) pentru prejudiciul moral pe care l-ar fi suferit ca urmare a nerespectării dreptului său de acces la propriul dosar întocmit de Securitate. În opinia sa, timp de peste 10 ani de la adoptarea legii privind accesul la acest tip

de informații, dreptul său de a recupera informații esențiale despre persecuțiile îndurate de el și de familia sa s-a dovedit iluzoriu. În fine, acesta consideră că a suferit un prejudiciu ca urmare a riscurilor practicii administrative a CNSAS și serviciilor de informații care dețineau arhivele fostei Securități în legătură cu persoana sa.

65. Guvernul susține că persoana în cauză nu a suferit un prejudiciu moral, ținându-se seama de eforturile făcute de autorități pentru a răspunde cererii sale de acces la propriul dosar. În ceea ce privește suma solicitată cu titlu de prejudiciu moral, Guvernul consideră că este excesivă, având în vedere jurisprudența Curții în materie, sumele acordate variind între 2.000 și 8.000 EUR.

66. Curtea consideră că deficiențele procedurii de acces la propriul dosar și mai ales faptul că au trecut mai mulți ani până când a avut în sfârșit acces la dosar au cauzat reclamantului suferințe și o stare de incertitudine care nu pot fi compensate printr-o simplă constatare a încălcării. Pronunțându-se în echitate, astfel cum prevede art. 41, Curtea îi acordă 5.000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

B. Cheltuieli de judecată

67. De asemenea, reclamantul solicită 782,20 lei românești (*RON*) pentru cheltuielile efectuate în fața Curții.

68. Guvernul solicită Curții să nu acorde nicio sumă în acest sens.

69. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor sale de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. În speță, ținând seama de documentele de care dispune și de jurisprudența sa, Curtea consideră că este rezonabil să acorde reclamantului suma de 200 EUR.

C. Dobânzi moratorii

70. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu 3 puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

În unanimitate,

CURTEA,

1. declară cererea admisibilă;
2. hotărăște că a fost încălcat art. 8 din Convenție;
3. hotărăște că nu este necesar să examineze celelalte capete de cerere formulate de reclamant;
4. hotărăște:
 - a) că statul pârât trebuie să plătească, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:
 - (i) 5.000 EUR (cinci mii de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral;
 - (ii) 200 EUR (două sute de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru cheltuielile de judecată;
 - b) că de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu 3 puncte procentuale;
5. respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 19 iulie 2011, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din Regulament.

Josep Casadevall, Santiago Quesada,

președinte grefier

În conformitate cu art. 45 § 2 din Convenție și art. 74 § 2 din regulament, opinia separată a judecătorului Ziemele este anexată la prezenta hotărâre.

Opinia concordantă a doamnei judecător Ziemele

1. Prezenta cauză urmărește să stabilească dacă guvernul pârât și-a respectat obligația pozitivă de a garanta accesul reclamantului la propriul dosar, care conținea informații strânse de serviciile secrete în timpul regimului totalitar din România.

2. Mă raliez fără rezervă la concluzia Curții din această speță. Aș dori doar să completez raționamentul Curții într-o privință. Curtea face trimitere la legislația internă relevantă (pct. 53 din hotărâre), care recunoaște dreptul oricărui cetățean român de acces la documente confidențiale ale vremii respective. În speță, reclamantul nu a putut consulta propriul dosar decât în parte, nu în integralitate. Abia ulterior i-a fost recunoscută această ultimă posibilitate (pct. 55 și 58). Deși admite că arhivarea unui mare volum de documente poate necesita timp, Curtea nu consideră mai puțin excesiv termenul scurs în speță pentru a da curs cererii reclamantului.

3. Aș dori să adaug că, dincolo de obligațiile impuse de legislația națională și de cea specifică, referitoare la dreptul la respectarea vieții private în interpretarea dată de Curte (*supra*, pct. 1), o obligație mai generală revine statelor în cadrul tranziției de la un regim totalitar la un regim democratic: este vorba despre conservarea arhivelor care înregistrează trecutul, precum și modul de funcționare a regimului totalitar. Obligația este valabilă față de societate în ansamblul ei, dar și față de fiecare dintre membrii acesteia. Așa cum se poate citi în „Setul actualizat de principii pentru apărarea și promovarea drepturilor omului prin lupta împotriva impunității“, emise de Organizația Națiunilor Unite (ONU Doc. E/CN.4/2005/102/anexa 1): „Cunoașterea de către un popor a istoriei oprimirii sale aparține patrimoniului său și, ca atare, trebuie conservată prin măsuri corespunzătoare în numele obligației aparținând statului de a conserva arhivele și celelalte mijloace de probă referitoare la încălcările drepturilor omului și dreptului umanitar și de a contribui la dezvăluirea acestor încălcări. Aceste măsuri au ca obiectiv să salveze de la uitare memoria colectivă, în special pentru a se apăra împotriva dezvoltării unor teze revizioniste și negaționiste.“ În raport cu aceste considerente, argumentul privind deficiențele sistemului de arhivare poate avea un rol foarte limitat. Statul are, într-adevăr, o obligație foarte specială, aceea de a administra corespunzător și de a conserva efectiv arhivele fostelor servicii de securitate pentru a permite societății să avanseze, odată încheiată documentarea clară a regimului anterior. Pentru mine,

prezenta cauză, ca și celelalte cauze având originea în fapte identice sau asemănătoare, prezintă implicații care depășesc dreptul individului în cauză. Este important ca Curtea să recunoască acest element, precum și principiul dreptului inalienabil al fiecărui popor de a cunoaște adevărul despre trecutul său (*mutatis mutandis*, Asociația „21 Decembrie 1989” și alții împotriva României, nr. 33.810/07 și 18.817/08, pct. 144, 24 mai 2011, nedefinitivă), principiu care este fundamental pentru statul pârât și societatea acestuia.